

היום נלמד בעזרת ה':

בבא בתרא דף פה

(בעמוד הקודם)

רב ושמואל דאמרי תרוייהו: כליו של הלוקח קונים לו בכל מקום ואפילו ברשות המוכר, ומדובר שהמוכר אמר לקונה "יקנה לך הכלי שלך", חוץ מרה"ר או בחצר שאינה של שניהם.

ורבי יוחנן ור"ש בן לקיש דאמרי תרוייהו: כליו של הלוקח קונים לו בכל מקום ואפילו ברה"ר.

אמר רב פפא לא פליגי: רב ושמואל לא נחלקו עם רבי יוחנן ור"ש בן לקיש, אלא רב ושמואל דיברו על רה"ר ממש ולכן לא קונה, ואילו רבי יוחנן ור"ש בן לקיש דיברו על סימטה ולכן קונה, ומה שרבי יוחנן ור"ש בן לקיש אמרו 'אפילו ברה"ר' כוונתם לסימטה שהיא אינה רשות היחיד, ולכן הם קראו לה 'רשות הרבים'.

ה"נ מסתברא: אומרת הגמ' שאכן מסתבר כדברי רב פפא, שהרי א"ר אבהו א"ר יוחנן - כליו של אדם קונה לו בכל מקום שיש לו רשות להניחו. משמע שקונה רק במקום שיש לו רשות להניחו שם כגון בסימטה או בחצר השותפין או בחצר המוכר (ואמר לו המוכר 'לך תקנה'), אבל במקום שאין לו רשות להניחו שם כגון ברה"ר לא קונה.

קושיא: תא שמע: למדנו בברייתא - ארבעה חילוקי דינים יש במוכר וקונה. **הכרייתא מפרטת:**

1. **עד שלא נתמלאה מזה למוכר, משנתמלאה מזה ללוקח, בד"א במדה שאינה של שניהן:** אם המידה (= כלי שמודדים בו את כמות הפירות) לא שייך לשניהם אלא הם שאלו אותו ממישהו אחר, כל עוד לא התמלאה המידה הרי היא מושאלת למוכר והפירות שבתוכה שייכים עדיין לו, ולכן אם היה בתוכו יין או שמן ונשפך, ההפסד של המוכר, וכן כל אחד מהם יכול לחזור בו, אבל לאחר שהתמלאה המידה הרי היא מושאלת לקונה והפירות שבתוכה שייכים לקונה, ולכן אם נשפך היין

ההפסד של הקונה, וכן אינם יכולים לחזור בהם. כאמור, דין זה נאמר במידה שאינה של שניהם.

2. אבל אם היתה מזה של אחד מהן, ראשון ראשון קנה: אבל המידה שייכת למוכר או לקונה, כל מה שנכנס לכלי המידה שייך לבעל הכלי, ולכן אם המידה שייכת לקונה כל מה שנכנס לתוכה שייך לו אפילו אם הכלי עדיין לא התמלא, והמוכר לא יכול לחזור בו, ואם המידה שייכת למוכר כל מה שנכנס לתוכה שייך למוכר ואין הקונה קנה אותו עד שימשוך. **במה דברים אמורים ברה"ר ובחצר שאינה של שניהן:** דין זה שהפירות שייכים לבעל המידה נאמר כשהכלי מונח ברה"ר או בחצר שאינה של שניהם.

3. אבל ברשות מוכר, לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו: אבל אם המידה (השייכת לאחד מהם) נמצאת ברשותו של המוכר, לא קנה הלוקח את הפירות שבתוכה עד שיגביה אותה או עד שיוציא אותה מרשותו של המוכר וימשוך אותה לרשות שלו או לסימטה.

4. ברשות לוקח, כיון שקבל עליו מוכר קנה לוקח: אם המידה (השייכת לאחד מהם) נמצאת ברשותו של הקונה, כיון שקיבל עליו המוכר למכור את הפירות במחיר מסויים, קנה הלוקח מיד. ואפילו אם המידה שייכת למוכר קנה הלוקח, כיון שהכלי בטל לגבי הרשות שהוא נמצא בו, וכיון שהוא נמצא ברשותו של הקונה הרי הוא קונה מיד. **המשך דין 4:**

ברשות הלה המופקדים אצלו, לא קנה עד שיקבל עליו או עד שישכור את מקומן: אם המוכר הפקיד את פירותיו אצל אדם אחר, ומסתמא הקנה לו אותו אדם את רשותו לצורך פירותיו שיוכל למוכרם ולמדוד אותם, הדין הוא שהלוקח לא קנה את הפירות עד שהמוכר יצווה את אותו אדם לייחד את רשותו ללוקח שיקנה את הפירות, או שהלוקח ישכור את מקומם של הפירות ובכך יקנה אותם בקניין חצר.

ע"כ הברייתא. כעת הגמ' מבארת את הקושיא:

קתני מיהא: בדין 2 של הברייתא נאמר - 'ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהן', ולכאורה כוונת הברייתא שהכלי נמצא ברשות הרבים ממש, ובכל זאת אמרה הברייתא ש'ראשון ראשון קנה', נמצא שאם הכלי שייך ללוקח והוא נמצא ברה"ר

קנה, וזה שלא כדברי רבי אבהו בשם רבי יוחנן שאמר 'כליו של אדם קונה לו בכל מקום שיש לו רשות להניחו' ולא ברה"ר.

תירוץ: לא, סימטא: כוונת הברייתא שהכלי מונח בסימטה שהוא מקום שיש להם רשות להניחו.

קושיא: והא דומיא דחצר שאינה של שניהם קתני: והרי הברייתא אמרה 'במה דברים אמורים ברה"ר ובחצר שאינה של שניהן', ומשמע שהם דומים זה לזה, שכשם שבחצר שאינה של שניהם אין להם רשות להניח כלים כך ברה"ר אין להם רשות, ואילו בסימטה יש להם רשות.

תירוץ: מאי חצר שאינה של שניהם, נמי דלא דהאי כולה ולא דהאי כולה, אלא דתרויהו: גם לגבי 'חצר שאינה של שניהם' כוונת הברייתא לחצר שאינה שייכת לא כולה למוכר ולא כולה לקונה, אלא היא שייכת לשניהם דהיינו שהם שותפים בה, ודינה כסימטה שיש לשניהם רשות להניח שם כלים.

*

בעא מיניה רב ששת מרב הונא - כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח או לא: כלי של הקונה הנמצא ברשות המוכר, והכניס המוכר את החפץ לתוך הכלי. האם הכלי הזה נחשב כרשותו של הקונה ואם כן הוא קנה את החפץ ב'קנין חצר' על ידי הכלי שלו. או שמכיון שהכלי עומד ברשות המוכר, הוא לא יכול להיחשב כרשות בפני עצמה אלא הוא מתבטל לרשות של המוכר.

אמר ליה תניתוה (= למדנו במשנה) זרקו לה לתוך חיקה או לתוך קלתה הרי זו מגורשת: הזורק גט לאשתו כשהיא עומדת בתוך ביתו, והגט נכנס ל'חיקה' = לבגד שהיא לבושה בו, או ל'קלתה' = לסל שלה, היא מגורשת. כי היא קנתה את הגט ב'קנין חצר'. והרי ה'קלתה' עומדת בתוך רשותו של בעלה, וככל אופן היא נחשבת כחצר בפני עצמה!

אמר ליה רב נחמן - מאי טעמא פשטת ליה מההיא דמחו לה מאה עוכלי בעוכלא?: מדוע אתה מביא ראייה מהמשנה הזו, שכבר היכו אותה במאה מכות ב'עוכלא' (= רצועה שיש בראשה משקולת קטנה של ברזל). כלומר הגמרא במסכת גיטין רצתה להביא ראייה מהמשנה הזו שכליו של לוקח ברשות מוכר קנה הלוקח, והחכמים דחו את הראייה בכמה אפשרויות, כדלהלן -

דאמר רב יהודה אמר שמואל - והוא שהיתה קלתה תלויה בה: במשנה שם מדובר שהסל היה תלוי על הכתף של האשה בשעה שזרק לה את הגט לתוכו. ולכן היא קנתה את הגט, למרות שהיא עמדה בתוך רשותו של בעלה, משום שהרי זה כאילו היא הגביהה את הגט, והדין הוא ש'הגביהה' קונה בכל מקום. אבל אם היה זורק לתוך הסל כשהוא עומד על הקרקע יתכן ולא היתה קונה. ואם כן אין ראייה שכלי של קונה ברשות המוכר נחשב לחצר של הקונה.

וריש לקיש אמר - קשורה ואע"פ שאינה תלויה בה: מדובר שהסל היה קשור לאשה אך הוא היה נגרר ועומד על הקרקע, ובכל אופן היא קונה את הגט. כי בגלל שהסל מחובר אליה הוא נחשב כחלק מהגוף שלה (ואם כן היא כאילו קבלה אותו בידיה).

רב אדא בר אהבה אמר - כגון שהיתה קלתה מונחת לה בין ירכותיה: היא ישבה על הקרקע והסל מונח בין הרגליים שלה. הבעל לא מקפיד על מקום המושב של אשתו, והמקום הזה נחשב כ'רשות' שלה. ולכן אפילו שהסל עומד על הקרקע היא קונה את הגט שבתוכו, כי המקום של הסל קנוי לה.

רב משרשיא בריה דר' אמי אמר - כגון שהיה בעלה מוכר קלתות: בעלה היה מוכר סלים של נשים, והיה לו חדר מיוחד לכך, והסל שלה היה מונח בחדר הזה. מכיון שיש לו חדר מלא סלים הוא לא מקפיד עליה שתניח את הסל בחדר הזה, ולכן היא קנתה את המקום של הסל וממילא את הגט שבתוכו.

רבי יוחנן אמר - מקום חיקה קנוי לה מקום קלתה קנוי לה: הסל עמד על הקרקע בכל מקום בבית, והמקום של הסל 'קנוי לה'. וכן המקום של 'חיקה' דהיינו של הבגד שלה קנוי לה, למרות שהוא נגרר על הקרקע.

ורבא מבאר את טעמו של רבי יוחנן 'לפי שאין אדם מקפיד לא על מקום חיקה ולא על מקום קלתה' של אשתו.

אלא פשוט לה מהא: ממשיך רב נחמן ואומר לרב הונא - אל תביא ראייה משם אלא תביא ראייה מהברייתא (שהובאה למעלה). 'ברשות מוכר, לא קנה (הלוקח) עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו'. ולכאורה מדובר בכליו של הלוקח, דהיינו שהקונה מדד את היין בתוך הכלי שלו, ובכל אופן הוא לא קנה. אלא ניתן לקנות את החפץ ברשות המוכר רק בהגביהה.

ואם כן ראייה שכלי של לוקח ברשות מוכר אינו קונה.

דחייה: לא בכליו דמוכר: מדובר בכלי של המוכר. ולכן הקונה לא קונה עד שיגביה את החפץ, כי כשהחפץ מונח בכלי של המוכר הוא עדיין ברשותו של המוכר.

קושיא: ומדרישא בכליו דמוכר סיפא נמי בכליו דמוכר, אימא סיפא ברשות לוקח כיון שקיבל עליו מוכר קנה לוקח. ואי בכליו דמוכר אמאי קנה לוקח?: אם מדובר בכליו של מוכר, אם כן גם בסיפא של הברייתא הזו מדובר בכליו של מוכר. ובסיפא כתוב 'ברשות לוקח, כיון שקיבל עליו מוכר קנה לוקח' דהיינו כשהקונה נמצא ברשות שלו, ברגע שהמוכר מסכים למכירה, הקונה קונה את היין גם בלי לעשות קנין נוסף, כי חצירו קונה לו. והרי אם מדובר שהחפץ נמצא בתוך הכלי של המוכר, מדוע הוא קונה אותו? והרי הוא עדיין ברשותו של המוכר!

שהרי אנו טוענים שהכלי לא מתבטל לרשות שהוא נמצא בו, (ולכן ברישא 'ברשות המוכר' הכלי של הקונה קונה לו כי הוא נחשב כרשותו של הקונה, ומשום כך היינו צריכים להעמיד ברישא שהחפץ נמצא בכלי של המוכר ולא בכלי של הקונה). ואם הכלי לא מתבטל לרשות שהוא נמצא בו, ומדובר גם בסיפא בכליו של מוכר, אם כן החפץ נמצא ברשות המוכר, ומדוע קונה אותו הלוקח?

תירוץ: סיפא אתאן לכליו דלוקח: בסיפא באמת מדובר שהחפץ נמצא בכלי של הלוקח ולא בכלי של המוכר, ולכן הלוקח קונה אותו בקנין חצר.

קושיא: ומאי פסקא? מדוע פסוק וברור לך הדבר ש'ברשות המוכר' מדובר שהחפץ מונח בכלי של המוכר, ו'ברשות הלוקח' מדובר שהחפץ נמצא בכלי של הלוקח?

תירוץ: סתמא דמילתא בי מוכר מאני דמוכר שכיחי, בי לוקח מאני דלוקח שכיחי: מסתמא כשמודדים את היין ברשות של המוכר, עושים זאת בכלים הנמצאים שם שהם הכלים של המוכר. ואילו כשמודדים אותו ברשות של הלוקח, עושים זאת בכלים של הלוקח הנמצאים שם.